

TOKYO sid 14

Minihotell, megavaruhus och yakitorimästare – detta är bästa nya adresserna.

MARBELLA sid 7

Gammal är äldst – 40-åriga resorten Puente Romano är Solkustens härligaste.

”Att gå genom Paris iklädd något som utstrålar pengar är att rulla ut sin egen röda matta.” DANIEL BJÖRK sid 19

SICILIEN sid 22

Oansenliga Bar Vitelli har skrivit in sig i filmhistorien – tack vare Gudfadern.

SvD RESOR

PÅ SPANING EFTER FÖRFATTARSPÖKEN

Med guidade turer och nytt museum håller Dublin liv i sina litterära giganter. Sid 8

RESMÅLET DUBLIN

I giganternas fotspår

Av LINDA ILISTE Foto CHRISTIAN GUSTAVSSON

Joyce, Yeats, Wilde och Beckett. Dublin kryllar av författarspöken som pubrundor, guidade vandringar och ett nytt litterärt museum håller liv i.

RESMÅLET DUBLIN

Nyligen invigda MoLI Museum of Literature Ireland är en hyllning till och förkovran av landets rika litterära arv.

Dublin Literary Pub Crawl är ett kul sätt att lära sig mer om de av Dublins författare som vässade sina skrifter på just puben.

– **ATT SKRIVA** historier är en del av Irlands identitet.

Brigid Conroys ögon glittrar när hon får frågan om hur det kommer sig att en liten önation som Irland producerat så många litterära talanger. Hela fyra Nobelpristagare – Seamus Heaney, W B Yeats, Samuel Beckett och George Bernard Shaw – och otaliga andra som blivit hushållsnamn. Jonathan Swift, Oscar Wilde, Bram Stoker, Marian Keyes och Edna O'Brien för att nämna några. Liksom Bridgids favorit, James Joyce, en av 1900-talets mest inflytelserika författare och modernister.

– Joyce skrev som en konstnär målar. Med vackra ord i väl sammansatta meningar som alltid hade en djupare betydelse än den uppenbara.

Vi möter Brigid på Sweny's vid Lincoln Place, det forna apotek som Joyce beskriver i sin banbrytande roman Ulysses från 1922. Interiören är sig lik – trång, med fullproppade mahognyhyllor – men i dag drivs Sweny's som litterär kuriositet av ett tiotal volontärer. Brigid är en av dem.

– Det kan vara en stor utmaning att läsa Joyce, så ett par gånger i veckan har vi högläsning av hans texter.

James Joyces avtryck på Dublin märks överallt. Det är svårt att ta två steg i den irländska huvudstaden utan att krocka med hans spöken. Som han uttryckte det själv: "jag skriver alltid om Dublin, för om jag kan fånga Dublin så kan jag fånga vilken stad som helst i världen." Och Dublin som inspirationskälla är han inte ensam om. Alla resor här, är resor genom kulturyttringar och politiska omstörtningar, vilka inte sällan gått hand i hand. Att vara författare har ofta inneburit att vara aktivist, och tvärtom.

– Många glömmet bort att Swifts Gullivers resor var en satir över 1700-talets sociala förhållanden. För att inte tala om Ett anspåklöst förslag, påpekar historikern Pat Liddy och läser ett stycke ur pamfletten om hur man kan lösa Irlands svältproblem genom att låta fattiga sälja sina barn som delikatesser.

Framförandet är en del av hans rundvandring, lämpligt döpt Pat Liddy's walking tours of Dublin. Sådana finns det många, men Pat är allmänt ansedd som den bästa. Hans kunskap tycks oändlig och hans berättarteknik är förtrollande, när han under dryga tre timmar lotsar oss till platser som biblioteksmuseet Chester

RESMÅLET DUBLIN

Mulligan & Haines bygger på kapitel 10 i James Joyces roman Ulysses, i vilket karaktärerna Mulligan och Haines kommer in på denna adress.

Den oberoende bokaffären The Winding Stair är döpt efter W B Yeats poem och knöckfull med irländska författare.

Biffgryta lagad med Guinness på The Bailey, en populär bar bland författare på 1950- och 60-talet.

RESMÅLET DUBLIN

The Long Room är en del av Trinity Colleges bibliotek där 200 000 av dess äldsta utgåvor finns.

Brigid Conroy är volontär på Sweny's, apoteket i kapitel 5 i James Joyces roman Ulysses, vilket nu är en intresseförening för Joyce.

Beatty, Wildes staty i Merrion Square ett stenkast från hans födelseplats och Stokers kontor med utsikt över tornet som tros ha inspirerat det rumänska slottet i Dracula. Vi besöker även The Long Room, den 65 meter långa huvudkammaren i Trinity Colleges gamla bibliotek som sedan 1730-talet varit hem åt 200 000 av dess äldsta utgåvor. Det är en ljuvlig plats, oavhängt om man är bibliofil eller ej. Som att stiga rakt in i en saga klädd med uråldiga böcker från golv till högt tak.

Allt detta har bidragit till att Dublin gavs Unesco-utmärkelsen City of literature för nio år sedan. Redan 22 år tidigare ansåg skådespelaren Colm Quilligan och kollegan Frank Smith att det fanns fog nog att grunda The Dublin literary pub crawl. För om Paris författare fick flitens lampa att lysa via kafé-kulturen, vässade de irländska motsvarigheterna sin kvickhet på puben.

– "Pub crawls" har alltid funnits i Dublin. Trinity College-studenternas framfart genom stadens vattenhål var ökad redan på 1600-talet, säger Colm och tillägger att något härjande inte ingår i deras runda, vilken har fyra stopp med tydliga författarkopplingar.

RESMÅLET DUBLIN

Den nya generationen. En stapel moderna, ännu levande irländska författare.

Officiell litteraturstad. För tio år sedan utnämndes Dublin till City of literature av Unesco.

Afternoon tea på The Shelbourne där alla stora irländska namn bott, ätit och druckit.

”

Det är svårt att ta två steg i Dublin utan att krocka med James Joyces spöken.

Mötesplatsen är The Duke anno 1822 på en tvärgata till shoppingartären Grafton Street. Trägolven knarrar och belysningen är dämpad. Det tappas lager från lokala Five Lamps Brewery och doftar hemlagad köttplaj bakad med Guinness.

– The Duke har haft många litterära musketörer som ständiga gäster, bland annat Shaw och Brian O’Nolan, även känd under sina pseudonymer Flann O’Brien och Myles na gCopaleen.

Den ölkantade utflykten fortsätter till O’Neills på Suffolk Street där det funnits en pub i över 300 år. Väggarna runt de mysiga prängen och små alkoverna pryds av välkända habitués fotografier: Michael Longley, Brendan Kennelly, Brian Keenan...

Vidare till Davy Byrne’s, Dublins kanske mest kända litterära pub eftersom Ulysses-karaktern Leopold Bloom går hit för en gorgonzola-sandwich och ett glas Bourgognevin (som givetvis finns på menyn). Även Joyce själv drack här, och Beckett bodde i lägenheten ovanpå när han studerade vid Trinity.

– Patrick Kavanagh var stammis på 1940- och 50-talet. Likaså Brendan Behan, som beskrev sig själv som "a drinker with a writing problem", berättar Frank.

– Vi må vara kända för vårt drickande, men berättandet är viktigare. Du kan stoppa nästan vem som helst på gatan och be dem delge en historia och de kommer att kunna göra det. Det är som om vi alla har en bok inom oss.

Orden är Julie Loftus som arbetar på Wynn’s Hotel, uppfört som pensionat 1845 och med nära kopplingar till anrika Abbey Theatre runt knuten. Teatern anses ha spelat en avgörande roll i den moderna irländska författarenässansen; otaliga författare och dramatiker kultiverades via dess scen – Yeats, Lady Gregory och Seán O’Casey, bland annat.

– Jag tror att det har att göra med vår besvärliga historia. Litteraturen är en unik del av vår identitet och vi har kämpat väldigt hårt för vår självständighet.

Vill man därför gå i en annan slags författarfot-

spår än de som vankats med runda fötter, är MoLI Museum of Literature Ireland ett måste. Samtalen om ett samarbete mellan Irlands nationalbibliotek och University College Dublin tog fart redan 2010, men först i höstas slogs portarna upp till det georgianska universitetshuset intill St. Stephen’s Green. Joyces närvaro är än en gång påtaglig. Inte nog med att han studerade i byggnaden, nationalbiblioteket har lånat ut en mängd sällsynta utgåvor och manuskript.

– Men det är viktigt för oss att lägga vikt vid gamla författare som hamnat i skymundan, inte minst kvinnor som Jane Barlow och Elizabeth Bowen, liksom dagens författare, säger David O’Connor, en av MoLI:s guider, medan han visar runt bland gallerierna som levandegör både berättelser och berättare.

Små modeller av Dublin markerar viktiga adresser och knutpunkter, det visas filmer och går att lyssna på intervjuer. En tillfällig utställning gör ett djupdyk i Kate O’Briens skrivande som ofta rörde

RESMÅLET DUBLIN

RES HIT

■ Direktflyg till Dublin.

NÄR

■ Året runt.

KLIMAT-PÅVERKAN

■ En flygresatur och retur till Dublin släpper ut ca 1,1 CO₂e ton växthusgaser. Källa: Klimatkalkylatorn

Historikern Pat Liddy framför tornet som tros ha inspirerat slottet som Bram Stokers karaktär Dracula bor i.

kvinnans rätt till sin egen kropp, ett ämne som under 1900-talets första hälft ansågs så problematiskt att hennes verk förbjöds. För den som är nyfiken säljs hennes och många andra böcker i museets butik. En annan underbar bokaffär är lilla The Winding Stair, döpt efter Yeats poem och knöckfull av inhemska skriftställare. Även här lovprisar samtida kvinnliga röster.

– Jag rekommenderar särskilt Sally Rooney, Wendy Erskine och Emilie Pine, tipsar ett av butiksbiträdena.

Enligt James Joyce tog det honom 10 000 timmar att skriva Ulysses. Att skriva hem om en litterär resa till Dublin kräver tack och lov betydligt mindre tid.

BO

■ **The Shelbourne.** Dublins grande dame är en anrik nationalklenod med femstjärnig service intill St. Stephen's Green, som i över 200 år varit kulturellt och socialt nav. Överdådiga rum och fina restauranger. Kom på afternoon tea även om du inte bor här. theshelbourne.com

■ **Wynn's Hotel.** Klassiskt, k-märkt hotellinventarium med viktorianska anor. Lite sliten glamour vid det här laget, men med mycket karaktär, utmärkt

läge och gott om trevliga, lokala stammisar i baren som gärna drar skrönor. wynnshotel.ie

■ **The Devlin.** Nytt boutiquehotell i coola Ranelagh söder om stads kärnan. 40 smakfulla rum, biograf, amerikansinspirerad restaurang och läcker takbar med milsvid utsikt. The Devlin andas 1950-tal kombinerat med alla önskvärda moderna bekvämligheter. thedeclin.ie

